

Metsänvartijakoulun draamakierros

Alkuhuomautus:

Tämä käsikirjoitus vie aikamatkalle metsähistoriaan, aikaan, jolloin Suomessa koulutettiin metsänvartijoita. Ajatusta voi vapaasti soveltaa erilaisiin metsähistoriaan liittyviin kohteisiin. Miten kerrottaisiin esimerkiksi metsien merkityksestä seudun pientilallisten elämässä ja toimeentulossa eri aikakausina, mitä rooleja ja välineistöä, ja millainen tapahtumien kulku ”opastuksessa” silloin voisi olla?

Tämä tarina on ankkuroitu Ähtärin Tuomarniemen metsämuseoon, ja tarinalla on yhtymäkohtia myös Tuomarniemen todellisen historian kanssa. 1900-luvun alussa Tuomarniemen metsänvartijakoulussa vallinnut lähes sotilaallisen ankara kuri on täyttä totta ja koulupäivät aloitettiin usein järjestäytymällä käskynjakoon. Koulun johtajana toimi ylimetsänhoitaja Arvid Borg vuosina 1909-1934. Sen sijaan Gertrud, Jalmari ja Erik Nylander ovat täysin kuvitteellisia henkilöitä. Tässä käsikirjoituksessa tarina etenee opettajatar Gertrudin johdolla, mutta mikäli oppaana toimii mies, rooli voidaan vaihtaa myös opettaja Erikiksi. Metsänvartija Jalmari Nylander on Erikin veli.

Tarvittavat oppaat:

- Aikavartija
- Opettajatar rouva Gertrud (Kerttu) Nylander
tai vaihtoehtoisesti
- Opettaja herra Erik (Erkki) Nylander

Tarvittavat välineet:

- Aisakello, tai jokin muu ääntä tuottava esine
- Opettajattaren tai opettajan vanhanaikainen vaatetus
- Riittävä määrä erilaisia nimikylttejä
- Suoria keppejä tai risuja puun pituuden mittausta varten

Käsikirjoitus:

Tulevaisuudessa aikamatkailu on yhtä tavanomainen matkailupalvelu, kuin mikä tahansa nykypäivän opastettu kiertoajelu. Tosin aikamatkailu on kaikkein tarkimmin säädeltyä ja matkaoppaiksi, eli Aikavartijoiksi, pääsevät vain vaativan koulutuksen läpäisseet henkilöt. Aikamatkailun ehdoton sääntö on, ettei menneisyyden tapahtumia saa millään tavoin muuttaa, sillä muutoksilla voi olla arvaamattomia ja hyvin vaarallisia vaikutuksia historian kulkuun ja nykypäivän tapahtumiin.

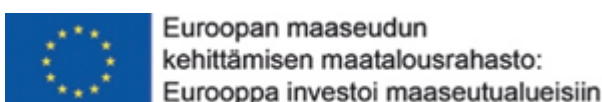
Ryhmä kokoontuu Tuomarniemen päärakennuksen eteen, jossa Aikavartija ottaa heidät vastaan.

Aikavartija toivottaa ryhmän tervetulleeksi ja kertoo ammatistaan. Hän on itse syntynyt vuonna 3126 ja on juuri valmistumaisillaan Aikavartijoiden akatemiasta. Hän on matkustanut meidän aikaamme suorittamaan viimeistä harjoitteluaan. Hän tietää sekä Tuomarniemen menneisyyden, nykyisyyden että tulevaisuuden ja haluaakin esitellä aluksi hieman paikkoja. Ryhmä lähtee hänen johdollaan etenemään kohti metsämuseota kierrellen samalla Tuomarniemen historialliset rakennukset. Aikavartija kertoo lyhyesti, mitä rakennukset ovat ja mitä niissä on tehty.

Ryhmä saapuu Metsämuseoon, astuu sisään ja kokoontuu saliin. Aikavartija ehdottaa siirtymistä menneisyyteen.

Opastuskäsikirjoitus: Metsänvartijakoulun draamakierros. Päivitetty 28.10.2021.

Matkalla kohti Metsämaailmaa- hankkeen ja yhteistyökumppaneiden tuottamaa materiaalia. Ähtärin Zoo Resort Oy 2020-2021.

”Mennäänkö katsomaan omin silmin, millaista metsänvartijakoulun arki oli? Uskallatteko lähteä?”

Aikavartija pyytää ryhmää sulkemaan silmänsä, jonka jälkeen he pyörähtävät paikallaan ympäri samalla kun Aikavartija kilauttaa aisakelloa. Aikavartija muistuttaa, ettei silmiä saa missään tapauksessa avata ennen kuin hän antaa luvan, sillä riskinä on putoaminen aikapyörteeseen ja päätyminen väärään aikaan.

Silmät saa avata, ja samassa opettajatar saapuu saliin sivuovesta ja kävelee arvokkaana korokkeelle. Hän silmäilee ryhmää arvioiden.

”Siinähan te olette! Ettekö te tiedä, ettei koulun alueelta milloinkaan poistuta luvatta?”

Opettajatar komentaa ryhmän riviin ja alkaa nimenhuuto ja käskynjako. Opettajatar valitsee jokaiselle ryhmän jäsenelle henkilökohtaisen nimen ja työtehtävän ja jakaa myös nimilaput rintaan kiinnitettäväksi.

”Kalle Käpypoika! Maija Mäilunpolttaja! Heikki Hevosmies! Onerva Ojankaivaja! Veera Vaaittäja!”

Aikavartija nimetään viimeisenä ja hän saa nimekseen ”Liisa/Lasse Lehmihaanvartija”. Tuomarniemi on kaikesta huolimatta myös maatila, jossa oppilaiden täytyy suorittaa muitakin askareita kuin metsänhoitoa!

Opettajatar ei ole täysin vakuuttunut oppilasryhmän kyvykkyydestä ja seuraavaksi on vuorossa lukuharjoitus. Oppilaat joutuvat lukemaan määrättyllä vuorollaan patkän salin katon rajassa kiertävää lorua Kalevalasta. Loru on kirjoitettu vanhalla kirjoitustyyllillä ja mikäli joku takeltelee lukemisessa, opettajatar ei katso hyvällä!

*Pellervoinen pellon poika
Sampsa poika pikkarainen
Sep´ on maita kylvämähän
Toukoja tihittämähän
Mäet kylvi männiköiksi
Kummut kylvi kuusikoiksi
Kankahat kanervikoiksi
Notkot nuoriksi vesoiksi
Noromaille koivut kylvi
Lepät maille leyhkeille
Tuomet kylvi tuorehille
Raiat maille raikkahille
Pihlajat pyhille maille
Pajut maille paisuville
Katajat karuille maille
Tammets virran vieremille*

Siirrytään opettajattaren johdolla metsäopetuksen historiasta kertovaan huoneeseen. Opettajatar kertoo Tuomarniemen syntyhistorian, mitä metsänvartijat ovat, mitä koulussa opetetaan, miten siellä käyttäydytään ja mikä vapaa-ajalla on sallittua ja etenkin mikä ei ole sallittua. Onpa koulusta erotettukin oppilaita! Opettajatar lukee varmuuden vuoksi ryhmälle muutaman kohdan koulun järjestyssäännöistä ja tietenkin muistaa vielä paheksua heitä muun muassa vaatetuksesta, kengistä, ryhdistä tms. Kuri se olla pitää! Opettajatar myös kertoo ajan yhteiskunnasta ja kuulustelee ryhmältä esim. minkä niminen keisari on parhaillaan vallassa tms.

Siirrytään seuraavaan huoneeseen. Nyt tulevien metsänvartijoiden on aika oppia pääkohdat metsänkasvatuksen perusteista, aina kävystä lankuksi asti. Käpyjen keruu, siementen kylvö ja istutus, taimikon hoito, hakkuut, kulotus, puun kuljetus ym. ym. Hyödynnetään huoneessa olevia esineitä, kuvia ja karttoja. Opettajatar kysyy aina välillä jonkin oudon esineen tarkoitusta ryhmältä ja järkyttyy pahasti, ellei Opastuskäsikirjoitus: Metsänvartijakoulun draamakierros. Päivitetty 28.10.2021.

Matkalla kohti Metsämaailmaa- hankkeen ja yhteistyökumppaneiden tuottamaa materiaalia. Ähtärin Zoo Resort Oy 2020-2021.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

LEADER

Kuudestaan

METSÄMIESTEN
SÄÄTIÖ

vastausta tiedetä. Opettajatar saattaa myös yllättyä tavatessaan huoneesta miehensä, herra Jalmari Nylanderin (metsäpomoa esittävä nukke). Hän on tosin kamalan hiljainen.

”Kas, siinähan sinä olet! Tässä on mieheni herra Jalmari Nylander! Hän työskentelee metsänvartijana täällä koulun mailla. No mutta, sano nyt jotain! Hyvänen aika, oletko vilustunut? Jos kurkkusi on noin kipeä, sinulla ei ole mitään asiaa työmaalle enää tänään! Mars sänkyyn siitä! Tästä puhumme vielä illalla!”

Kierros päättyy eteiseen. Ja sitten onkin aika lähteä maastoon harjoittelemaan metsänarviointia! Tulevien metsänvartijoiden yksi tärkeä taito on osata arvioida puun pituus!

Seurataan opettajatarta ulos sopivien puiden juurelle. Opettajatar näyttää ja selittää ryhmälle niin sanotun keppikonstin ja myös kertoo, mihin se perustuu. Hän jakaa kaikille kepit ja sitten kaikki saavat kokeilla itse! Opettajatar korjaa topakasti käsien ja niskan asentoa, mikäli huomaa oppilaissa holtittomuutta!

Opettajatar on melko tyytyväinen ryhmän saavutukseen ja tunti lähestyy jo loppuaan. Vielä on kuitenkin jäljellä loppukertaus! Opettajatar kuulustelee satunnaisesti ryhmäläisiä ja heidän tulee vastata alussa lausutun Kalevalan lorun mukaisesti.

”Jahas, katsotaanpas sitten, menikö oppi perille! Sinä siinä, mitä kylvetään kankahille? Kyllä vain, kanervia! Ja sinä, mitä notkoihin? No niin, oikein hyvä, nuoria vesoja....”

Yhtäkkiä opettajatar alkaa tähtyä kaukaisuuteen ja näyttää kauhistuvan.

”Mitä tuolla oikein tapahtuu? Voi hirvitys!!! Mitä ihmettä nuo lehmät tekevät koulun taimitarhassa??? Nehän talloivat kaiken! Mokomat hirviökanturat ovat menossa kohti minun petunioitani!!! EIIII!!!”

Opettajatar kääntyy ryhmän puoleen ja on aivan suunniltaan. Aikavartija on nyt pahassa pulassa!

”SINÄ! Eikö meillä ollut aamulla käskynjako ja sinä sait tehtäväksesi olla lehmiaanvartija! Nuo kirotot olennot olivat SINUN vastuullasi. Sinä olet jättänyt portit auki ja nyt nuo otukset ovat syöneet minun rakkaat palkinto-petuniani! Ja te muut! Täällä sitä vain seisotaan ihmettelemässä, vaikka minun petuniani ovat tuhannen päreinä!”

Opettajatar määrää jälki-istuntoa koko porukalle, vähintään raipparangaistus käpyriihen vieressä! Vai sittenkin käpyriihä lämmittämään vähintään lukukauden loppuun saakka! Sopivan rangaistuksen valinta on aivan liian vaikea opettajattaren yksin päätettäväksi ja hän lähtee hakemaan johtajaopettaja Arvid Borgia. Opettajatar marssii sisälle museoon jupisten ja päivitellen mennessään. Nyt ei nutturakaan enää tahdo pysyä kuosissaan!

”Mitähän Arvi tästä sanoo, voi hyvänen aika sentään! Arvin piti tänään päättää, jääkö hän opettamaan Tuomarniemelle vai lähtee uuden työtarjouksen perässä Ruotsiin. Nyt Arvin tutkimustaimikko on tallattu ja ennen kaikkea minun PETUNIANI on tuhottu! Tämän nähtyään Arvi varmaan pakkaa laukkunsa saman tien! Eihän tällaisista hunsvoteista voi mitenkään koulia arvokkaita valtion virkamiehiä, ylväitä ja luotettavia metsänvartijoita! Voi hyvänen aika!”

Nyt koko Tuomarniemen tulevaisuus on vaakalaudalla! Jos johtaja Borg päättää lähteä pois, Tuomarniemen metsäkoulun kehittyminen päättyy ja koko alueen historia voi muuttua radikaalisti. Nyt on parasta livetä paikalta ja nopeasti, ennen kuin jotain muutakin muuttuu! Aikavartija kokoaa ryhmän, kaikki sulkevat silmänsä ja pyörähtävät aisakellon kilahtaessa.

Kaikeksi onneksi ryhmä onnistui palaamaan nykyaikaan. Aikavartija kiittää heitä hienosta seikkailusta ja pahoittelee harmillista erehdystään. Ryhmä saa nyt poistua, mutta Aikavartija muistuttaa heitä vielä paluumatkalla katsomaan, onko Arvid Borgin muistomerkki varmasti vielä paikoillaan. Jos on, Tuomarniemen historia ei ehtinyt turmeltua....

Opastuskäsikirjoitus: Metsänvartijakoulun draamakierros. Päivitetty 28.10.2021.

Matkalla kohti Metsämaailmaa- hankkeen ja yhteistyökumppaneiden tuottamaa materiaalia. Ähtärin Zoo Resort Oy 2020-2021.

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

LEADER

Kuudestaan

METSÄMIESTEN
SÄÄTIÖ

Hanketta on rahoittanut Metsämiesten Säätiö. Lahjoitukset ja säätiöfuusiot ovat tärkeä osa Säätiön yleishyödyllisen toiminnan vaikuttavuutta. Lisätietoa www.mmsaatio.fi